

Bibliografia

Akty prawne, dokumenty, raporty i inne opracowania instytucjonalne

- Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020, W kierunku sprzyjającej społecznemu włączeniu, inteligentnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów.* Przyjęta na nieformalnym spotkaniu ministrów ds. planowania przestrzennego i rozwoju terytorialnego 19 maja 2011 r. w Gödöllő na Węgrzech.
- Agenda Terytorialna Unii Europejskiej. W kierunku bardziej konkurencyjnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów,* Ministrowie ds. Rozwoju Miast i Spójności Terytorialnej Unii Europejskiej, Lipsk 2007.
- Agglomerationspolitik des Bundes 2016+. Für eine kohärente Raumentwicklung,* Der Schweizerische Bundesrat, Bern 2015.
- Agglomerationspolitik des Bundes, Bericht des Bundesrates,* Bundesamt für Raumentwicklung, Bern 2001.
- Biała Księga obszarów metropolitalnych,* Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013.
- Biała Księga w sprawie wielopoziomowego zarządzania Komitetu Regionów,* Komitet Regionów, Bruksela 2009.
- Bristol Accord* adopted at the Informal Council of Ministers on sustainable communities held in Bristol on 6–7 December 2005.
- Cities for Citizens. Improving Metropolitan Governance,* OECD, Paris 2001.
- Cities of Tomorrow: Investing in Europe,* European Commission, Brussels 2014.
- Citizens as Partners: Information, Consultation and Public Participation In Policy-Making,* OECD, Paris 2001.
- Cohesion policy and cities: the urban contribution to growth and jobs in the region,* Commission of the European Communities. Commission Staff Working Paper, Brussels 2009.
- Communities and Local Government's Departmental Annual Report 2009, and the performance of the Department in 2008–09,* House of Commons, London 2009.

- Copenhagen. Green Economy Leader Report*. A report by the Economics of Green Cities Programme at the London School of Economics and Political Science, London 2014.
- CPH 2025 Climate Plan*, The city of Copenhagen, Copenhagen 2012, <https://stateof-green.com/files/download/1901> (dostęp: 30.10.2016).
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013.
- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* (2010), Komunikat Komisji KOM, 3.03.2010, Bruksela.
- European Governance. A White Paper*, Commission of the European Communities, Brussels 2001, COM (2001) 428 final, O.J., C 287/1.
- Governance – The World Bank’s Experience*, World Bank, Washington DC 1994.
- Governing the city. Policy Highlights*, OECD, Paris 2015.
- How do National & Local Policies affect Second Tier Cities?*, The ESPON 2013 Programme, http://www.espon.eu/export/sites/default/Documents/Projects/AppliedResearch/SGPTD/Part_C_-_SGPTD_-_Scientific_Report.pdf (dostęp: 2.11.2016).
- Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich*, przyjęta z okazji nieformalnego spotkania ministrów w sprawie rozwoju miast i spójności terytorialnej, Lipsk 2007, http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/poziom_miedzynarodowy/polityka_przestrzenna_ue/rozwoj_miast/Documents/Karta%20Lipska_PL_tlumaczenie%20Komitetu%20Regionow_1.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- Kopenhaga. Najlepsze miejsce na Ziemi*, Magazyn Miasta, 2016, nr 11, <http://publica.pl/teksty/saaby-kopenhaga-najlepsze-miejsce-na-ziemi-55572.html> (dostęp: 30.10.2016).
- Krajowa Polityka Miejska 2023*, dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów 20 października 2015, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015.
- Krajowa Polityka Miejska*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- Lille Action Programme*, 2000, http://www.mmr.cz/getmedia/0e825f27-727f-478e-a927-8d9a035e341d/PPT_20100503_Zsolt-Szokolai-UNECEworkshop_Prague_C (dostęp: 2.10.2016).
- Marseilles Statement: Final statement by the ministers in charge of urban development*, 2008, https://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_regionalna/rozwoj_miast/rozwoj_miast_w_UE/Documents/Stnowisko_Ministrow_Marsylia.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Metropolitan Governance in Europe: Challenges & Models*, AMB 2015.
- Miejski wymiar Polityki UE – kluczowe elementy agendy miejskiej UE*, Komunikat do Rady i Parlamentu Europejskiego, COM(2014) 490, Bruksela 2014.
- Munich. In Dialogue about Urban Transformation*, City of Munich Department of Urban Planning, Munich 2014.
- National Urban Development Policy. A joint initiative by the federal, state and local governments*, Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Building and Nuclear Safety, Berlin 2015.
- OECD Territorial Reviews: Copenhagen, Denmark*, Paris 2009.

- Österreichisches Raumentwicklungskonzept ÖREK 2011*, Österreichische Raumordnungskonferenz, Wien 2011.
- Plan uporządkowania strategii rozwoju*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- Polityka spójności i miasta. Rola miast i aglomeracji w odniesieniu do wzrostu i zatrudnienia w regionach*, Komunikat do Rady i Parlamentu Europejskiego, COM(2006) 385, Bruksela 2006.
- Polska 2030. Wyzwania rozwojowe*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009.
- Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa*, Ministerstwo Rozwoju 2015.
- Quality of Life in European Cities 2015*, European Commission, Directorate-General for Regional and Urban Policy, Luxembourg 2016.
- Regions Matter: Economic Recovery, Innovation and Sustainable Growth*, OECD, Paris 2009.
- Resolution of 23 June 2011 on the European urban agenda and its future in cohesion Policy, European Parliament, OJ C 390 E/2012.
- Resolution of 9 September 2015 on the urban dimension of EU policies, European Parliament, 2014/2213(INI)/2015.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/20 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.*
- Scenarios for Integrated Territorial Investments*, (2015), Komisja Europejska, Bruksela.
- Smart Cities, Regions & Communities, Export Opportunities*, vol. 1, Washington DC 2016.
- Smart City Maturity Model and Self-Assessment Tool. Guidance Note for Completion of Self Assessment-Tool*, Urban Tide 2015.
- Smart City Wien: Framework strategy, overview*, City of Vienna, 2014, https://smart-city.wien.gv.at/site/files/2014/10/140924_KF_SCW_gesamt_ENG.pdf (dostęp: 25.10.2016).
- Spatial planning in Denmark*, Danish Ministry of the Environment, Copenhagen 2007.
- Ständige Wohnbevölkerung, Daten aus der Volkszählung 2010.*, Bundesamt für Statistik 2010, <http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/01.html> (dostęp: 3.11.2016).
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – projekt do konsultacji społecznych z dnia 29 lipca 2016 r.*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa.
- Strategia rozwoju regionalnego 2010–2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.
- Strategiczne wytyczne Wspólnoty na lata 2007–2013*. Decyzja Rady z dnia 6 października 2006 r. w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności (2006/702/WE).
- Strategien Zürich 2035*, Stadtrat von Zürich, Zürich 2015.
- Sustainability monitoring in the City of Zurich*, City of Zurich 2015, http://www.nachhaltigkeitsmonitoring.ch/media/files/Kurzfassung_NHM_101215_en.pdf (dostęp: 3.11.2016).
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

- The Organisation of the Vienna City Administration*, City of Vienna, 2015, <https://www.wien.gv.at/english/administration/organisation/pdf/administration.pdf> (dostęp: 25.10.2016).
- Toledo Declaration on urban development*, 2010, http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/newsroom/pdf/201006_toledo_declaration_en.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Urban Acquis*, Ministerial Meeting Urban Policy „Cities empower Europe”, Conclusions Dutch Presidency, Rotterdam 2004.
- Urban Agenda for the EU. Pact of Amsterdam*, Agreed at the Informal Meeting of EU Ministers Responsible for Urban Matters on 30 May 2016 in Amsterdam 2016.
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych (Dz.U. poz. 1890).
- VIENNA 2050: Ensuring Quality of Life Through Innovation – Adopting the Smart City Wien Framework*, City of Vienna, 2015, <https://smartcity.wien.gv.at/site/en/initiative/rahmenstrategie/> (dostęp: 25.10.2016).
- W kierunku polityki rozwoju obszarów miejskich w Niemczech*, 2007, http://www.bbsr.bund.de/BBSR/EN/Publications/BMVBS/SpecialPublication/2007_2009/DL_-_Memorandum.pdf?__blob=publicationFile&v=2 (dostęp: 2.10.2016).
- W kierunku unijnego programu rozwoju miast*, Ministrowie ds. Rozwoju Miast i Spójności Terytorialnej Unii Europejskiej, Ryga 2015.
- W kierunku zintegrowanego programu rozwoju miast w Unii Europejskiej*, Opinia Komitetu Regionów: COTER-V-046 107, sesja plenarna w dniach 25–26 czerwca 2014 roku, Bruksela 2014.
- Why Copenhagen Works*. Report, B. Katz, L. Noring, 2016, <https://www.brookings.edu/research/why-copenhagen-works/> (dostęp: 30.10.2016).
- Wyniki konsultacji społecznych w sprawie kluczowych elementów agendy miejskiej Unii Europejskiej*, Komisja Europejska, SWD (2015) 109, Bruksela 2015.
- Wytyczne dla państw członkowskich w zakresie zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich*, Komisja Europejska, Bruksela 2004.
- Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.
- Zielona Księga obszarów metropolitalnych*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2012.
- Zurich Strategies 2025. Goals and areas of action for the development of the City of Zurich*. Updated version. Stadtrat der Stadt Zürich, Zurich 2011.

Literatura

- Ake C., *Sustaining development on the indigenous. Long term perspective study of Sub-Saharan Africa*, Background Papers, 1990, vol. 3, Washington DC.
- Andersen H.T., Hansen F., Jørgensen J., *The rise and fall of metropolitan government in Copenhagen*, *Geojournal*, 2003, no. 58.
- Andersen J., Hovgard G., *Welfare and Urban planning in transition – A Copenhagen Case Study*. Research Paper, 2003, no. 8, Roskilde 2003.
- Andersen J., Pløger J., *The Janus Face of Urban Governance in Denmark*, 2009, https://crises.uqam.ca/upload/files/publications/etudes-theoriques/CRISES_ET0906.pdf (dostęp: 30.10.2016).

- Andersson M., *Metropolitan management – approaches and implications*, Sixth Urban Research and Knowledge Symposium, Barcelona 2012.
- Arstein S.R., *Eight rungs on the ladder of citizen participation*, Journal of the American Institute of Planning, 1969, vol. 35, no. 4.
- Atlee T., *Designing Multi-Process Public Participation Programs. What do we need to know to design multi-process public participation programs?*, The Co-Intelligence Institute, 2003, <http://www.co-intelligence.org> (dostęp: 2.10.2016).
- Bache I., Jordan A., *Introduction: The Europeanisation of British Politics?*, Referat wygłoszony podczas: UACES/ESRC One-Day Conference on „Britain in Europe and Europe in Britain”, Sheffield, 16 lipca 2004.
- Bache I., Marshall A., *Europeanisation and Domestic Change: A Governance Approach to Institutional Adaptation in Britain*, Queen’s Papers on Europeanisation, 2004, nr 5.
- Barber B., *Dżihad kontra McŚwiat*, Warszawa 2007.
- Barber B., *If Mayors Ruled the World*, Yale 2013.
- Bendyk E., Kosieliński S., Krupis R., Rutkowski P., *Potencjał Gdańska w zakresie inteligentnego miasta*, Gdańsk 2012.
- Benz A., *Einleitung: Governance – Modebegriff oder nützliches sozialwissenschaftliches Konzept?*, [w:] A. Benz (red.). *Governance – Regieren in komplexen Regelsystemen*, Wiesbaden 2004.
- Blotevogel H. H., *Deutsche Metropolregionen in der Vernetzung*, [w:] Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung (red.), *Informationen zur Raumentwicklung*, 2002, 6/7.
- Boeninger E., *Governance and development*, [w:] *Proceedings of the World Bank Annual Conference on Development Economics*, Bank Światowy, Washington DC, 1991.
- Börzel T., *Europeanization: How the European Union interacts with its Member States*, [w:] S. Bulmer, C. Lequesne (red.) *The Member States of the European Union*, Oxford 2005.
- Börzel T., *How the European Union interacts with its Member States*, IHS Institute for Advanced Studies Political Science Series, 2003, nr 93.
- Brenner N., *New State Spaces*, Oxford 2004.
- Brenner N., *Standortpolitik, State Rescaling and the Metropolitan Governance in Western Europe*. DISP, 2003, nr 152.
- Brodie E., Cowling E., Nissen R., Paine E.A., Jochum V., Warburton D., *Understanding participation: A literature review*, London 2009.
- Burton M., *Quality of Place*, [w:] M. Burton (red.), *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*, Amsterdam 2014.
- Caragliu A., *Smart cities in Europe*, referat wygłoszony podczas: 3rd Central European Conference in Regional Science – CERS 2009, http://www.intaaivn.org/images/cc/Urbanism/background%20documents/01_03_Nijkamp.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Castells M., Hall P., *Technopoles of the World*, London–New York 1994.
- Clark G., Moonen T., *Munich: A globally fluent metropolitan economy*. A case study for the Global Cities Initiative: A Joint Project of Brookings and JPMorgan Chase, 2014, https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/GCI_Munich.pdf (dostęp: 2.11.2016).

- Clark J., *Democratising Development*, London 1991.
- Clark T. N., *The City as an Entertainment Machine*, Oxford 2003.
- Coe A., Paquet G., Roy J., *E-governance and smart communities: A social learning challenge*, „Social Science Computer Review”, 2001, vol. 19, nr 19.
- Cohen M.A., *Don Quixote and the well-managed city*, [w:] B.A. Ruble i in. (red.), *Urban governance around the world*, Washington DC 2000.
- Dangschat J. S., Hamedinger A., *German cities and the EU: The cases of Dortmund & Hamburg*, [w:] E. Antalovsky, J.S. Dangschat, M. Parkinson (red.), *Cities in Europe – Europe in the Cities. Final report*, Vienna, Liverpool 2005.
- Devas N., *Metropolitan governance and urban poverty*, „Public Administration and Development”, 2005, vol. 25, nr 4.
- Długosz D., Wygnański J.J., *Obywatele współdecydują. Przewodnik po partycypacji społecznej*, Warszawa 2005.
- Evans R., Karecha J., *Staying on Top: Why is Munich so Resilient and Successful?*, „European Planning Studies”, 2014, vol. 22, nr 6.
- Feinstein S., *The Just City*, New York 2010.
- Ferrara R., *The Smart City and the Green Economy in Europe: a Critical Approach*, Energies, 2015, vol. 8.
- Florida R., *The rise of the creative class, and how it's transforming work, leisure, community and everyday life*, New York 2000.
- Florida R., Tinagli I., *Europe in the creative age*, Pittsburgh, PA/London 2004.
- Förster A., Engler C., Fabich S., Lechner S., Ramisch T., Schöpf S., *Beyond the usual suspects: Uncovering the network of civic and private sector actors in Munich's urban development*, 2015, https://www.researchgate.net/publication/280490648_Beyond_the_usual_suspects_Uncovering_the_network_of_civic_and_private_sector_actors_in_Munich's_urban_development (dostęp: 2.11.2016).
- Foucault M., *Omnès et Singulatim: vers une critique de la raison politique*, „Le Débat”, 1986, nr 41.
- Freire M., Stren R. (red.), *The Challenge of Urban Government: policies and practices*, Washington DC 2001.
- Frieske K., Pawłowska K., *Obywatelska partycypacja: migotanie idei*, [w:] A. Olech (red.), *Partycypacja publiczna. O uczestnictwie obywateli w życiu wspólnoty lokalnej*, Warszawa 2011.
- Frieske K., Poławski P., Sroka J., *Demokracja partycypacyjna: dynamika instytucji i uwarunkowania rozwoju*, Warszawa 2008.
- Fürst D., *Metropolitan governance in Germany*, 2002, <http://www.essex.ac.uk/ECPR/events/jointsessions/paperarchive/turin/ws12/Fuerst.pdf> (dostęp: 2.10.2016).
- Geyer H.S., *'Place' qualities of urban space: interpretations of theory and ideology*, [w:] H.S. Geyer (red.), *International Handbook of Urban Policy, Volume 1: Contentious Global Issues*, Cheltenham, Northampton MA 2007.
- Giffinger R., Fertner Ch., Kramar H., Meijers E., *Smart Cities – Ranking of European Medium-Sized Cities*, Research Report, Vienna University of Technology 2007, http://www.-smart-cities.eu/download/smart_cities_final_report.pdf (dostęp: 2.10.2016).

- Giffinger R., Gudrun H., *Smart Cities Ranking: An Effective Instrument for the Positioning of Cities?*, „ACE: Architecture, City and Environment”, 2010, vol. 4, nr 12 http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/8550/7/ACE_12_SA_10.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Goldsmith M.J.F., Klausen K.K. (red.) *European Integration and Local Government*, Cheltenham 1997.
- Graham W., *Miasta wyśnione. Siedem wizji urbanistycznych, które kształtują nasz świat*, tłum. A. Sak, Kraków 2016.
- Gualini E., *The rescaling of governance in Europe: New spatial and institutional rationales*, „European Planning Studies”, 2006, vol. 14, nr 7.
- Hall R.E., *The vision of a smart city*, Proceedings of the 2nd International Life Extension Technology Workshop, Paris 2000.
- Hamilton D., Miller D., Paytas J., *Exploring the horizontal and vertical dimensions of the governing of metropolitan regions*, „Urban Affairs Review”, 2004, vol. 40, nr 2.
- Hanna K., Walton-Roberts M., *Quality of Place and the Rescaling of Urban Governance: The case of Toronto*, [w:] *Journal of Canadian Studies*, vol. 38/2004.
- Harpham T., Boateng K.A., *Urban Governance in Relation to the Operation of Urban Services in Developing Countries*, „Habitatintl”. 1997, vol. 21, nr 1.
- Harris N. (red.), *Cities in the 1990s: The Challenge for Developing Countries*, London 1992.
- Hartley J., *Innovation in governance and public services: Past and present*, „Public Money & Management”, 2005, vol. 25, nr 1.
- Harvey D., *Bunt miast. Prawo do miasta i miejska rewolucja*, tłum. A. Kowalczyk, Warszawa 2012.
- Hausner J. (red.), Górniak J., Koldras S., Mazur S., Paszkowska R., *Komunikacja i partycypacja społeczna*, Kraków 1999.
- Heinelt H., Kübler D. (red.), *Metropolitan Governance. Capacity, Democracy and the Dynamics of Place*, London 2005.
- Heinelt H., Niederhafner S., *Cities and Organized Interest Intermediation in the EU Multilevel System*, „European Urban and Regional Studies”, 2008, vol. 15, nr 2.
- Held D., McGrew A., Goldblatt D., Perraton J., *Global Transformations. Politics, Economics and Culture*, Stanford 1999.
- Hirst I., *Associative Democracy: New Forms of Economic and Social Governance*, Bristol 1993.
- Hollands R. G., *Will the real smart city please stand up? Intelligent, progressive or entrepreneurial?*, „City: Analysis of Urban trends, culture, theory, policy, action”, 2008, vol. 12, nr 3.
- Jałowiecki B. (red.), *Czy metropolia jest miastem?*, Warszawa 2009.
- Jałowiecki B., Szczepański M.S., *Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej*, Warszawa 2006.
- Jann W., *Leistungsmessung beim Übergang von Management zu Governance*, [w:] A. Hofmeister (red.), *Bewerten – Vergleichen – Gewinnen. Self-Assessment, Benchmarking, Quality Awards*, Bern 2001.

- Jessop B., *The Theoretical Debate*, [w:] H. Heinelt, P. Getimis, G. Kafkalas, R. Smith, E. Swyngedouw (red.), *Participatory Governance in Multi-Level Context. Concepts and Experience*, Opladen 2002.
- Jewtuchowicz A., *Terytorium i współczesne dylematy jego rozwoju*, Łódź 2005.
- John P., *Local Governance in Western Europe*, London 2001.
- John P., *The Europeanisation of British Local Government: New Management Strategies*, Luton 1994.
- John P., *The Europeanization of Sub-national Governance*, „Urban Studies”, 2000, vol. 37, nr 5–6.
- Johnston E. W., Hansen D. L., *Design lessons for smart governance infrastructures*. [w:] D. Ink, A. Balutis, T. F. Buss (red.), *American Governance 3.0: Rebooting the Public Square?* 2001, http://icma.org/en/icma/knowledge_network/documents/kn/document/301540/design_lessons_for_smart_governance_infrastructures (dostęp: 2.10.2016).
- Kanter R.M., Litow S.S., *Informed and interconnected: A manifesto for smarter cities*. Harvard Business School General Management Unit Working Paper 2009, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1420236 (dostęp: 2.10.2016).
- Każmierczak T., *Partycypacja publiczna: pojęcie, ramy teoretyczne*, [w:] A. Olech (red.) *Partycypacja publiczna – o uczestnictwie obywateli w życiu lokalnej wspólnoty politycznej*, Warszawa 2011.
- Keohane N., Nye J., *Governance in a Globalization World*. Washington 2000.
- Kjaer A.M., *Governance and the Urban Bureaucracy*, [w:] J.S. Davies, D.L. Imbrosio (red.), *Theories of Urban Politics. Second Edition*, Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC 2009.
- Klijn E.H., *Governance and Governance Networks in Europe*, „Public Management Review”, 2008, vol. 10, nr 4.
- Knosala E., *Metropolie w świetle projektów ustaw*, [w:] A. Lutrzykowski, R. Gawłowski (red.) *Metropolie. Wyzwania polskiej polityki miejskiej*, Toruń 2010.
- Kochanowska D., Kochanowski M., *Polskie miasta w procesie globalizacji*, *Studia Regionalne i Lokalne*, 2000, vol. 1, nr 1.
- Komninos N., *The Age of the Intelligent Cities. Smart Environments and Innovation-for-all Strategies*, London–New York 2015.
- Kooiman J., *Modern Governance. New Government-Society Interactions*, London 1993.
- Kooiman J., *Societal Governance: Levels, Modes, and Orders of Social-Political Interaction*, [w:] J. Pierre (red.), *Debating Governance: Authority, Steering, and Democracy*, Oxford 2000.
- Korten D., *Getting to the 21st Century: Voluntary Development Action and the Global Agenda*, Connecticut 1990.
- Kübler D., Sager F., Schwab B., *Governing without Government. Metropolitan Governance in Switzerland*, [w:] D. Kübler, H. Heinelt (red.), *Metropolitan Governance: Capacity, Democracy and the Dynamics of Place*, London/New York 2005.
- Kübler D., Schenkel W., Leresche J., *Bright Lights, Big Cities? Metropolisation, Intergovernmental Relations, and the New Federal Urban Policy in Switzerland*, „Swiss Political Science Review”, 2003, vol. 9, nr 1.
- Kuciński K., *Glokalizacja jako indygenizacja globalizacji*, „Rocznik Żyrardowski”, 2011, nr 9.

- Lam W., *Barriers to e-government integration*, „The Journal of Enterprise Information Management”, 2005, vol. 18, nr 5.
- Landry Ch., *Kreatywne miasto. Zestaw narzędzi dla innowatorów*, tłum. O. Siara, Warszawa 2013.
- Le Geles P., *Governing globalizing cities. Reshaping urban policies*, [w:] *What urban policies for globalizing cities? Rethinking the policy Agenda*, Madrid 2007.
- Lefebvre H., *Writings on cities*, tłum. E. Kofman, E. Lebas, Oxford 1996.
- Lefèvre C., *Metropolitan government and governance in western countries: a critical review*, „International Journal of Urban and Regional Research”, 1998, vol. 22, no. 1.
- Logan J., Molotch H., *Urban Fortune: the Political Economy of Place*, Berkeley 1987.
- Lombardi P., Giordano S., Farout H., Wael H., *Modelling the Smart City Performance*, „Innovation: the European Journal of Social Science Research”, 2012, vol. 25, nr 2.
- Loughlin J., Peters B. G., *State Traditions, Administrative Reform and Regionalization*, [w:] M. Keating, J. Loughlin (red.), *The Political Economy of Regionalism*, London 1997.
- Marceau J., *Introduction: Innovation in the city and innovative cities*, „Innovation: Management, Policy & Practice”, 2008, vol. 10, nr 2–3.
- Marshall A., *Europeanization at the urban level: local actors, institutions and the dynamics of multi-level interaction*, „Journal of European Public Policy”, 2005, vol. 12, nr 4.
- Marshall A., *Local Governance*, [w:] I. Bache, A. Jordan (red.) *The Europeanization of British Politics*, New York 2008.
- Marshall A., *Urban and Local Governance: the Growing European Dimension*, „Journal of European Public Policy”, 2003, vol. 10, nr 3.
- Martin D., *The cultural dimension of governance*, roceedings of the World Bank Annual Conference on Development Economics, Washington DC 1991.
- Maynz R., *New Challenges In Governance Theory*, Jean Monnet Chair Paper RSC 98/50, European University Institute, 1998.
- McGrew A., *Conceptualizing Global Politics*, [w:] A. McGrew, P. Lewis, D. Held (red.), *Global Politics*, Cambridge 1992.
- Mercer C., *Little Supplements of Life: Urban Governance and Quality of Life*, „Canadian Journal Communication of Communication”, 2003, vol. 27, nr 2.
- Midgley J., *Community Participation, Social Development and the State*, London 1986.
- Montgomery Ch., *Miasto szczęśliwe. Jak zmienić nasze życie, zmieniając nasze miasta*, tłum. T. Teszner, Kraków 2015.
- Mooij J., *Smart governance? Politics in the policy process in Andhra Pradesh*, India. ODI Working Papers, 228/2003, <http://www.odi.org.uk/resources/download/1793.pdf>. (dostęp: 2.10.2016).
- Murray A., Minevich M., Abdoullaev A., *Being smart about smart cities*, „Searcher”, 2011, 10, vol. 19, nr 8, special section.
- Nam T., Pardo T.A., *Smart City as Urban Innovation: Focusing on Management, Policy, and Context*. Paper presented during: 5th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance (ICEGOV2011), 2011.
- Newman J., *Modernising Governance. New Labour, Policy and Society*, London 2001.
- O’Sullivan A., *Urban Economics*, McGraw-Hill 2007.
- Ohmae K., *The Borderless World*, New York 1990.

- Olech A., Kaźmierczak T., *Modele partycypacji publicznej*, [w:] A. Olech (red.) *Partycypacja publiczna. O uczestnictwie obywateli w życiu wspólnoty lokalnej*, Warszawa 2011.
- Oramus M., *Model współzarządzania (governance) i problemy dotyczące jego wdrażania w administracji publicznej*, „Rocznik Administracji Publicznej”, 2015, nr 1.
- Osborne D., Gaebler T., *Rządzić inaczej. Jak duch przedsiębiorczości przenika i przekształca administrację publiczną*, Poznań 1994.
- Paproski P. *Urban governance systems - another unanalysed abstraction?*, „Development Planning Unit”, 1993, nr 28.
- Peters B.G., Pierre J., *Governance Without Government? Rethinking Public Administration*, „Journal of Public Administration. Research and Theory”, 1998, vol. 8, nr 2.
- Pierre J. (red.), *Debating Governance: Authority, Steering, and Democracy*, Oxford 2000.
- Pierre J., *Models of Urban Governance: The Institutional Dimension of Urban Politics*, „Urban Affairs Review”, 1999, vol. 34.
- Pierre J., Peters B. G., *Urban Governance*, [w:] K. Mossberger, S.E. Clarke, P. John (red.), *The Oxford Handbook of Urban Politics*, Oxford 2012.
- Pierre J., *The Politics of Urban Governance*, Basingstoke 2011.
- Pinheiro J., *The role of aid: we must not sign away the future*, „The Courier” nr 149, Brussels 1995.
- Plüss L., Schenkel W., Abegg P., *Governance arrangements and initiatives in Zurich, Switzerland*, *Governing Urban Diversity: Creating Social Cohesion, Social Mobility and Economic Performance in Today's Hyper-diversified Cities*, D.5.1. The project funded by the European Union under the 7th Framework Programme; Theme: SSH.2012.2.2.2-1; Governance of cohesion and diversity in urban contexts, 2014.
- Plüss L., Schenkel W., *Urban Policies on Diversity in Zürich, Switzerland*, *Governing Urban Diversity: Creating Social Cohesion, Social Mobility and Economic Performance in Today's Hyper-diversified Cities*. Final Report. The project funded by the European Union under the 7th Framework Programme; Theme: SSH.2012.2.2.2-1; Governance of cohesion and diversity in urban contexts. Grant agreement: 319970, 2014.
- Quaglia L., Neuvonen M., Miyakoshi M., Cini, M., *Europeanization*, [w:] M. Cini (red.), *European Union Politics*, Oxford 2007.
- Rhodes R. A. W., *Understanding Governance. Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability*, Buckingham 1997.
- Roche S., Nabian N., Kloeckl K., Ratti C., *Are 'Smart Cities' Smart Enough?*, 2012, <http://www.gsdi.org/gsdiconf/gsdi13/papers/182.pdf>. (dostęp: 2.10.2016).
- Rose N., *Community, citizenship and the third way*, [w:] D. Meredyth, G. Minson (red.), *Citizenship and cultural policy*, London 2001.
- Sassen S., *The Global City*, Princeton 1991.
- Schaffers H., Komninos N., Pallot M., Trousse B., Nilsson M., Oliveira A., *Smart Cities and the Future Internet: Towards Cooperation Frameworks for Open Innovation*, [w:] J. Domingue (red.), *Future Internet Assembly*, LNCS 6656, 2011.
- Seed Ph., Lloyd G., *Quality of life*, London 1997.
- Smith N., *Contours of spatialized politics: Homeless vehicles and the production of geographical scale*, „Social Text”, 1992, nr 33.

- Stoker G., *Governance as Theory: Five Propositions*, „International Social Science Journal”, 1998, 50.
- Stoker G., *Was local governance such a good idea? A global comparative perspective*, „Public Administration”, 2011, vol. 89, nr 1.
- Stone C., *Urban regimes and the capacity to govern: a political economy approach*, „Journal of Urban Affairs”, 2003, nr 15.
- Stren R., *Urban management in development assistance*, „Cities”, 1992, vol. 10, nr 2.
- Szczepański M., Kozielska B., *Miasto jako przedmiot badań socjologii*, [w:] B. Jałowiecki (red.), *Miasto jako przedmiot badań naukowych na początku XXI wieku*, Warszawa 2008.
- Tasan-Kok T., Vranken J., *Handbook for Multilevel Urban Governance in Europe. Analysing Participatory Instruments for an Integrated Urban Development*, Hague 2011.
- Taylor P., *UNCHS (Habitat) – the global campaign for good urban governance*, „Environment & Urbanization”, 2000, vol. 12, nr 1.
- Toppeta D., *The Smart City Vision: How Innovation and ICT Can Build Smart, “Livable”, Sustainable Cities*. The Innovation Knowledge Foundation, 2010, http://www.thinkinginnovation.org/file/research/23/en/Toppeta_Report_005_2010.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Trip J.J., *Assessing quality of place: a comparative analysis of Amsterdam and Rotterdam*, „Journal of Urban Affairs”, 2007, vol. 29, nr 5.
- van den Berg L., Braun E., van der Meer J., *National urban policy responses in the EU: towards a European Urban Policy*, Paper provided by European Regional Science Association in its series ERSA conference papers with number ersa98p435., Vienna 1998.
- Venturi M., *Die posteuropäische Stadt in Europa*, [w:] W. Siebel (red.), *Die europäische Stadt*, Frankfurt am Main 2004.
- Vestergaard H., *Troubled Housing Estates in Denmark*, [w:] A. Madanipour, G. Cars, J. Allen (red.) *Social Exclusion in European Cities. Processes, Experiences and Responses*, „Regional Policy and Development Series”, vol. 23, London 1998.
- Vogelsang-Coombs V., *Mayoral Leadership and Facilitative Governance*, „The American Review of Public Administration”, 2007, vol. 37, nr 2.
- Washburn D., Sindhu U., Balaouras S., Dines R.A., Hayes N.M., Nelson L.E., *Helping CIOs Understand “Smart City” Initiatives: Defining the Smart City, Its Drivers, and the Role of the CIO*. Cambridge, MA: Forrester Research, Inc., 2010, http://public.dhe.ibm.com/partnerworld/pub/smb/smarterplanet/forr_help_cios_und_smart_city_-_initiatives.pdf (dostęp: 2.10.2016).
- Wiktorska-Święcka A., *Badania nad jakością i efektywnością zarządzania rozwojem obszarów metropolitalnych w Polsce w kontekście założeń koncepcji metropolitan governance*. [w:] Juchnowski J., Wiszniowski R. (red.), *Współczesna teoria i praktyka badań społecznych i humanistycznych. Tom 1*, Adam Marszałek, Toruń 2013a.
- Wiktorska-Święcka A., *Europeanization of Urban Governance: Definitions, Dimensions and Perspectives*, [w:] P. Stanek, K. Wach, (red.), *Europeanization Processes from the Meso-economic Perspective: Industries and Policies*, Cracow 2015a.
- Wiktorska-Święcka A., *Europejskie miasto w erze global cities*, [w:] *Transformacje. Pismo interdyscyplinarne*, Warszawa 2010a.

- Wiktorska-Święcka A., *Governance jako nowy paradygmat sterowania rozwojem w procesach integracji europejskiej*, [w:] A. Pacześniak, M. Klimowicz (red.), *Procesy integracyjne i dezintegracyjne w Europie. Podręcznik akademicki*, Wrocław 2014.
- Wiktorska-Święcka A., *Identyfikacja głównych trendów zarządzania w odniesieniu do wytycznych unijnych*. [w:] Wiktorska-Święcka A. i in., *Analiza określająca wpływ zintegrowanego zarządzania obszarem metropolitarnym na region*, Wrocław 2010b.
- Wiktorska-Święcka A., *Koncepcyjne aspekty zarządzania miastami*, [w:] A. Wiktorska-Święcka (red.), *(Re)organizacja w zarządzaniu miastami w Polsce w kontekście wyzwań rozwojowych*, Wrocław 2015b.
- Wiktorska-Święcka A., Kozak K., *Partycypacja publiczna w zarządzaniu rozwojem lokalnym*, Wrocław 2014.
- Wiktorska-Święcka A., *Zarządzanie miastem. Wyzwania dla Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016*, Wrocław 2013b.
- Zadrożniak M., *Jakość życia w mieście*, [w:] A. Nowakowska, Z. Przygodzki, A. Rzeńca (red.), *Ekomiasto i Społeczeństwo. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta*, Łódź 2016.
- Zimmermann U., *Die Europäische Verfassung – Eine Bilanz aus kommunaler Perspektive*, [w:] U. von Alemann, C. Münch (red.) *Europafähigkeit der Kommunen. Die lokale Ebene in der Europäischen Union*, Wiesbaden 2006.

Źródła internetowe

- http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/
- http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/policy/themes/urban-development/agenda
- http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/pact-of-amsterdam.pdf
- <http://eurometrex.org>
- <http://freshome.com/2013/02/07/10-most-impressive-smart-cities-on-earth/>
- <http://list25.com/25-best-cities-for-young-people-to-live-in/>
- <http://setis.ec.europa.eu/about-setis/technology-roadmap/european-initiative-on-smart-cities>
- <http://urbact.eu>
- <http://urbanagendaforthe.eu/>
- <http://voices.mckinseysociety.com/talking-back-to-your-intelligent-city/>
- <http://www.aspern-seestadt.at/>
- http://www.bbsr.bund.de/BBSR/EN/Publications/BMVBS/SpecialPublication/2007_-2009/DL_Memorandum.pdf?__blob=publicationFile&v=2
- <http://www.dstgb.de>
- <http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2016/08/daily-chart-14>
- http://www.eiu.com/public/topical_report.aspx?campaignid=liveability2016
- <http://www.eurocities.eu>
- <http://www.euromonitor.com/copenhagen-city-review/report>
- <http://www.euromonitor.com/muenchen-city-review/report>
- <http://www.euromonitor.com/vienna-city-review/report>
- <http://www.euromonitor.com/zurich-city-review/report>

- http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/regi/dv/cor-2013-06902_/cor-2013-06902_pl.pdf
- <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/20150612IPR65953/Urban-Agenda-EU-policies-need-integrated-urban-dimension-MEPs-say>
- <http://www.fdiintelligence.com/.../file/Global%20cities%20awards>
- <http://www.firstpointgroup.com/top-10-smart-cities-in-the-world-2/>
- <http://www.gzm.org.pl/project/s,82.htm>
- <http://www.gz-zh.ch/portrait/>
- <http://www.iese.edu/research/pdfs/ST-0396-E.pdf>
- <http://www.innovation-cities.com/innovation-cities-index-2014-global/8889>
- http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_38221/cf_202/Background_Paper_-_Local_Government_in_Denmark.PD
- http://www.mori-m-foundation.or.jp/pdf/GPCI2015_en.pdf
- <http://www.muenchen.de/rathaus/Stadtverwaltung/Referat-fuer-Stadtplanung-und-Bauordnung/Stadtentwicklung/Perspektive-Muenchen/Herausforderungen.html>
- <http://www.oecd.org/innovation/inno/researchanddevelopmentstatisticsrds.htm>
- <http://www.oerok.gv.at/raum-region/oesterreichisches-raumentwicklungskonzept/oerek-2011.html>
- http://www.siemens.com/entry/cc/features/greencityindex_international/all/en/pdf/report_en.pdf
- http://www.siemens.com/press/pool/de/events/corporate/2009-12-Cop15/European_Green_City_Index.pdf
- <http://www.zyen.com/research/gfci.html>
- <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/smart-cities>
- <https://eu-smartcities.eu/blog/urban-europe-2020-eu-urban-agenda-smart-cities-tomorrow>
- <https://monocle.com/film/affairs/top-25-cities-2016/>
- <https://www.arcadis.com/.../%7B06687980-3179-47AD-89FD-F6>
- <https://www.fastcoexist.com/1679127/the-top-10-smart-cities-on-the-planet>
- <https://www.fastcoexist.com/3024721/the-10-smartest-cities-in-europe>
- <https://www.fastcoexist.com/3047795/the-3-generations-of-smart-cities>
- <https://www.gfmag.com/global-data/non-economic-data/best-cities-to-live>
- <https://www.imercer.com/content/mobility/quality-of-living-city-rankings.html>
- <https://www.muenchen.de/rathaus/Stadtverwaltung/Referat-fuer-Stadtplanung-und-Bauordnung/Stadtentwicklung/Perspektive-Muenchen/Strategische-Leitlinien.html>
- <https://www.muenchen.de/rathaus/Stadtverwaltung/Referat-fuer-Stadtplanung-und-Bauordnung/Stadtentwicklung/Perspektive-Muenchen/Thematische-Leitlinien.html>
- https://www.stadt-zuerich.ch/portal/de/index/portraet_der_stadt_zuerich.html
- https://www.stadt-zuerich.ch/portal/de/index/portraet_der_stadt_zuerich/energie_nachhaltigkeit.html
- https://www.stadt-zuerich.ch/portal/de/index/portraet_der_stadt_zuerich/quartierleben_undsozialesangebot.html
- <https://www.statistik.bayern.de/>
- <https://www.wien.gv.at/stadtentwicklung/strategien/step/>
- <https://www.wien.gv.at/stadtentwicklung/strategien/step/step2025/visionen.html>